

گزارش مکتوب شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر

هفتمین نشست شورا در روز دوشنبه یازدهم بهمن ماه ۱۳۸۹ ساعت ۱۰ با حضور اکثریت اعضا و میهمانان ویژه آغاز گردید. شرکت کنندگان:

آقای دکتر شبیری زنجانی (استاد دانشگاه و رئیس کارگروه نظام حقوقی مالکیت فکری)
 آقای دکتر میر حسینی (دبیر شورای سیاستگذاری حقوق مالکیت فکری کشور - وزارت دادگستری)
 آقای مهدیزاده (نماینده معاونت پارلمانی و حقوقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 آقای آخوندی (رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتب مذهبی)
 آقای آموزگار (رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران بین المللی ایرانیان)
 آقای موسایی (انتشارات فرهنگ معاصر)
 آقای شاوردی (نماینده انجمن ناشران ورزشی)
 آقای دکتر کفاشی (عضو هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کتاب دانشگاهی)
 آقای توکلی (نماینده ناشران کودک و نوجوان)
 آقای رحمانی (نماینده اداره کل مجامع فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 آقای حسینی نیک (مدیر مسئول دفتر مطالعات و خدمات حقوقی - رئیس شورا)
 آقای دکتر احمدزاده (دبیر جلسه)

بعد از قرائت قرآن کریم، اعضای شورا بدین ترتیب اظهار نظر کردند:

۱- آقای حسینی نیک:

- قابل ارائه بودن مجموع نظرات پیشنهادی شورا در خصوص امور حقوقی از جمله نقد لایحه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی.
 - اختصاص چند جلسه به آقای دکتر شبیری برای پاسخگویی به ابهامات و سؤالات ایشان در حوزه نشر.
 - قائل شدن حق اولویت برای ناشر در خصوص استفاده از دیگر حقوق مادی علاوه بر حق تکثیر و پخش.
 - طی کردن فرایند پیچیده نشر برای چاپ یک اثر با محوریت و مدیریت شخص ناشر و تحقق واژه انتشار.
 - عام تر بودن معنا و مفهوم انتشار از حق تکثیر و توزیع در مقام مقایسه با واژگان اصطلاحی لایحه
 - ایجاد حق تقدم برای ناشر در خصوص چند اثر بعدی مؤلفی که اولین اثرش توسط آن ناشر منتشر شده است چنانکه در بعضی از نظام‌های حقوقی مانند فرانسه نیز وجود دارد.
 - نسبی بودن میزان حق تألیف با توجه به تعداد و قیمت کتاب به طور غالب در جامعه نشر
 - حذف و یا به حداقل رساندن برخی از شیوه‌های معارض با شأن و جایگاه اصلی مؤلف؛ همچون خرید قطعی یک اثر تألیفی.

۲- دکتر شبیری زنجانی:

- دلایل مغفول ماندن حقوق ناشران در لایحه مزبور و ذکر موارد اساسی آن در ماده ۷۰ و در عین حال امکان تعریف خاص ناشر در بخش تعاریف و در ادامه، درخواست طرح سؤالات و ابهامات نویسنده لایحه از شورا و موافقت اعضا.
 - ضرورت و عدم ضرورت و چگونگی وضع ضمانت اجرایی و کیفری برای مکتوب نبودن قرارداد واگذاری با توجه به تعیین الزام به کتبی بودن و با عنایت به رویه‌های اتخاذی برخی از کشورها (بطلان، بطلان نسبی، اثباتی)
 - رجحان استفاده از واژه قائم مقام به جای «دارنده یا دارندگان» در ماده ۷۰ به خاطر شمول بر ورثه و نماینده قانونی

- بازنگری در تبصره ماده ۷۰ (در صورت ضرورت) برای ذکر انواع قراردادهای نشر اعم از قرارداد کار، قرارداد مشارکت مدنی و...
- دیده شدن مقررات و امور مربوط به ویراستاری و دیگر فرایندهای مختص نشر در «اثر جمعی» ذیل ماده ۱
- استفاده مقنن از عبارت «شخصاً یا به وسیله دیگری» در خصوص نحوه پرداخت هزینه‌ها و عدم مزاحمت این عبارت با توافقاتی دیگر معمول با مؤلف یا هر اسپانسر دیگر
- تبعیت از شیوه معمول قانونگذاری در قرارداد نشر به شکل عام و دارای گستره وسیع
- مبهم بودن مفهوم عبارت «انتشار» به لحاظ عدم رساندن مقصود اصلی مستعمل قانونی (مقنن)
- تبعیت از شیوه عرفی سازی در تعیین مقررات و ضوابط مربوط به حقوق مالکیت ادبی و هنری و حقوق مرتبط
- ضرورت پیوست حق تقدّم برای ناشر در لایحه مزبور با رعایت دیگر اصول کلی حاکم بر لایحه جهت گریز از تعارض یا تراحم

۳- آقای موسایی:

- ذکر حق توزیع در ماده ۷۰ به جهت صراحت در واژگان استعمال شده
- درج و رعایت شدن حقوق مدیریتی ناشر در عنوان «اثر جمعی» و بهره‌گیری مناسب از این حق در سایر موارد مشابه مرتبط با ناشر
- ضرورت بازنگری جدی در خصوص نظر مقنن برای به رسمیت شناختن قانونی حق ناشر در فرایند شکل‌گیری شهرت مؤلف یا اثر منتشره
- دیده نشدن حق ویرایش در لایحه مزبور و عدم صراحت اثر جمعی در رابطه با شمول آن (حق ویراستار)

۴- آقای دکتر میرحسینی:

- ابهام در واژه «مسئولیت» در تعریف پیشنهادی ناشر و نیز توجه به محتوای دقیق ماده ۷۰ در تعریف ناشر مصطلح مقنن
- ترجیح عنوان «دارندگان» به جای «قائم مقام» برخلاف نظر جناب دکتر شیبیری
- عدم ورود اشکال قضایی و یا قانونی به کلمه «هزینه» یا عبارت «به هزینه خود»
- منافات نبودن حق تکثیر و حق توزیع با دیگر حقوق من جمله واگذاری یا اجازه بهره‌برداری از اثر
- عدم تعارض و مخالفت عنوان کلی قرارداد نشر در لایحه با توافق و رضایت‌های دیگر از جمله قرارداد معمول ناشران
- ورود نوعی نقص و یا مشهود بودن خلاء در عنوان «مدیریت» ذیل «اثر جمعی» و ضرورت نظر خواهی از صاحبان نظر
- تدقیق ناشران در لایحه در خصوص موارد (منع) نه در مورد موارد (تجویز)
- تمرکز دقیق علمی بر نقاط افتراقی فسخ و ابطال برای پرهیز از هرگونه اظهار نظرهای غیرعلمی

۵- آقای آخوندی:

- نقص مفهومی در «اثر جمعی» و انصراف آن به نوع خاصی از کتاب مثل فرهنگ‌ها و دائرة المعارف‌ها...
- حمایت تقنینی از مقررات مربوط به «ناشر در مقابل ناشر» نه «مؤلف در برابر ناشر»
- لحاظ حق تقدّم برای تجدید چاپ‌ها و رعایت حق ناشر با ملاحظه روند پیچیده آماده‌سازی و نشر کتاب
- عدم ضرورت ایجاد حق تقدم برای ناشر اولین اثر مؤلف نسبت به آثار محدود بعدی بر اساس پیشنهاد آقای حسینی نیک و دکتر شیبیری

۶- آقای آموزگار:

- مشهود بودن نوعی بی‌نظمی در تقنین ماده ۷۰ با ماده ۶۵ و لزوم رفع نقاط ابهام‌زای هر دو بالأخص ماده ۷۰
- چاره‌اندیشی برای حق تقدّم (حق مؤلف و حق ناشر) در لایحه مزبور
- دقت و بازنگری در خصوص عدم تعارض قوانین با عرف و نوع نگارش حاکم بر جامعه ایرانی
- عدم تبعیت محض از حقوق فرانسه و قوانین دیگر کشورها و رعایت تفاوت‌های فرهنگی جامعه ایرانی با جوامع غربی

۷- آقای شاوردی:

- ناشر: عبارت است از شخص حقیقی یا حقوقی که حاصل فکر پدیده آورنده را در قالب یک اثر ارائه می‌کند.
- توجه کافی و وافی مقنن به مراحل اجرایی و آماده سازی اثر برای چاپ یک کتاب یا اثر مکتوب
- بازنگری در مدت استمهالی برای ناشر در ماده ۷۵ ذیل تعهدات ناشر با لحاظ شرایط و موارد اضطراری

۸- آقای دکتر کفاشی:

- لزوم رعایت و توجه جدی به حق تقدم برای مجال دادن به ناشر در جهت مشخص کردن تکلیف و تصمیم نهایی خود
- معارضه ماده ۷۰ لایحه با برخی از حقوق مسلم ناشر از جمله حق واگذاری و بهره‌برداری
- تحسین دیدگاه مقنن در خصوص مکتوب تلقی کردن قرارداد نشر و پایین آمدن میزان برخی از تخلفات احتمالی

۹- آقای احمدی:

- عدم دیده شدن ضمانت اجرایی برای قراردادهای غیر کتبی
- قائل شدن حق فسخ در ماده ۷۰ و تبیین نقاط ابهام‌زای مورد نظر ناشران
- استفاده کردن از تجربیات حوزه نشر الکترونیک بویژه در خصوص تشکیل دادرسی‌های ویژه نشر و تألیف
- تنظیم قراردادهای نشر به شکل مکتوب مطابق با دیدگاه مقنن در ماده ۷۰ برای قانون‌مند شدن جریان پیچیده نشر

نشست هشتم شورا در روز دوشنبه ۱۳۸۹/۱۱/۱۸ در محل دفتر مطالعات و خدمات حقوقی برگزار خواهد شد. ان شاء الله

دکتر ابوالفضل احمدزاده

دبیر شورای حمایت از حقوق تألیف و نشر